

Kaupunginhallitus  
Kaupunginhallitus

§ 473  
§ 249

23.11.2015  
08.05.2017

## **Vanhusneuvoston esitys Ikäystävällisen Lappeenrannan valmistelusta**

1179/00.00.01.10/2015

KH § 473

### **Valmistelija/lisätiedot:**

**II kaupunginsihteeri Alina Kujansivu, puh. 040 724 8776  
etunimi.sukunimi@lappeenranta.fi**

Liite Ikäystävällisen kaupungin tarkistuslista

Vanhusneuvoston esitys 20.10.2015:

”Vanhuspalvelulain määritelmiä ikääntyneitä Lappeenrannassa oli vuonna 2014 yhteensä 17 507 henkilöä. Ennusteen mukaan vuonna 2020 määrä on jo 19 950 eli 27,1 % kaupungin väestöstä. Koko Etelä-Karjalan maakunnassa kolmen kunnan ikääntynyt väestö ylittää 40 % kunnan asukasluvusta ja neljässä kunnassa ikäväestön osuus on yli 30 % vuonna 2020. Ainoastaan Lappeenranta ja Lemi jäävät niukasti alle 30 %:n ikäväestöosuudelle.

Ikääntymispolitiikan kannalta ikäväestön nopeaa määrällistä kasvua pidetään ihmiskunnan suurena saavutuksena. Suomi on Saksan kanssa vuonna 2019 Euroopan ikääntynein kansakunta. Maailmantilastoa johtaa Japani.

Maailman terveysjärjestö (WHO) käynnisti Age-Friendly Cities -hankkeen, johon kuuluu 33 kuntaa 22 eri maasta. Suomessa tätä ohjelmaa toteutetaan ”Ikäystävällinen kaupunki” -nimellä. Ohjelmassa ovat jo mukana Kuopion ja Turun kaupungit, hankevalmistelussa on useampia kuntia.

Miksi huomiota halutaan kiinnittää ikäpoliittisiin kysymyksiin? Usein Suomessakin ikääntyminen mielletään sosiaali- ja terveyspolitiikkaan ja –palveluihin liittyväksi asiaksi. Kun nämä palvelut esimerkiksi Lappeenrannassa ovat kuntayhtymä Eksoten tuottamia, niin helposti voi syntyä ajatus kaiken kunnossaolosta ja ikäpolitiikan tulevan hoidettua kuntayhtymän toimesta.

Vastikään elokuussa ikäystävällistä Suomen pohtinut asiantuntijaryhmä arkkiatri Risto Pelkosen johdolla jätti raporttinsa peruspäalveluministeri Juha Rehulalle. Työryhmä korosti ikäsyryjinnän poistamisen merkitystä. Ryhmän mukaan palvelujen tulee vastata pidentyvän vanhuuden haasteisiin ja palvelujärjestelmä on

suunniteltava kokonaisuutena. Raporttia vastaanottaessaan ministeri Rehula totesi Suomen siirtyneen neljän sukupolven yhteiskuntaan. Ikääntyminen koskee koko yhteiskuntaa. On yhteinen etu, että iäkkäät ihmiset ovat muiden aikuisten tavoin mukana itseään yhteiskuntaa koskevassa päätöksenteossa.

Vanhuus ei ole sairaus, vaikka niin saatetaan helposti ajatella. WHO määritellesään kuudennen koko ohjelmakauden 2014-2018 strategisia päämääriä korostaa koko väestön terveyden edistämistä ja terveyserojen vähentämistä sekä näiden asioiden huomioimista kaikessa hallinnossa ja johtamisessa. Näitä teemoja ovat muun muassa ihmisten osallistaminen ja heidän voimavarojensa lisääminen sekä ihmisten elämää tukevien ja kannustavien yhteisöjen ja ympäristöjen kehittäminen. WHO on laatinut Ikäystävällisen kaupungin kriteeristön yhteistyössä jäsenkaupungien ja ammattilaisten kanssa arviointimateriaaliksi.

Lappeenranta on vanhuspoliittisessa päätöksenteossään vuosikymmenien aikana paneutunut edistyksellisesti ikääntyneiden tarpeisiin. Monet valtakunnallisiksi uudisteiksikin muodostuneet hankkeet ovat olleet lähtöisin Lappeenrannasta. Päätöksien tekijät ovat oivaltaneet varhaisen ennakkoinnin merkitsevän myös taloudellisesti edullista ja tuloksellista toimintaa.

Päivänkohtaista ikäpolitiikkaa on ikäväestön poikkeuksellisen nopea määrällinen kasvu, palvelualojen henkilöstön mittava eläköityminen ja sitä seuraava ammatillisen henkilöstön puute, yleinen taloustilanne sekä varautumisen vähyys edessä oleviin muutoksiin. Ikäystävällisen kaupungin toteuttaminen avaa kokonaiskuvaa toimintojen suuntaamismahdollisuuksista ja toteuttaa voimassa olevan vanhuspalvelulain kunnille säätämiä velvoitteita.

Lappeenrannan vanhusneuvosto esittää, että kaupunginhallitus asettaisi Ikäystävällisen Lappeenrannan valmistelua varten toimikunnan kaupunginvaltuuston puheenjohtajiston johdolla, johon toimikuntaan nimettäisiin edustajat kutsuttuna sekä Eksotesta että vanhusneuvostosta ja kaupunginhallituksen tarpeellisiksi katsomista tahoista.”

Hyvinvointipalvelujen kehittämispäällikkö Sanna Natusen lausunto 18.11.2015:

”Lappeenrannan vanhusneuvosto esittää, että kaupunginhallitus asettaisi Ikäystävällisen Lappeenrannan valmistelua varten toimikunnan kaupunginvaltuuston puheenjohtajiston johdolla, johon toimikuntaan nimettäisiin edustajat kutsuttuna sekä Eksotesta että vanhusneuvostosta ja kaupunginhallituksen tarpeellisiksi katsomista tahoista.

Ympäristöministeriön raportissa Palvelualueen ja ikäystävällisen asuinalueen kehittäminen (<http://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B3EB1D152-BD19-4064-B1DD-F88B7B71E867%7D/107817>) on listattu WHO:n ikäystävällisen kaupungin tarkistuskriteerit (Liite 1). Tarkistuslista perustuu WHO:n maailmanlaajuiseen Ikäystävälliset kaupungit -projektiin, johon osallistui 33 kaupunkia 22 maasta. Lista on tarkoitettu työkaluksi kaupungin oman toiminnan arviointiin ja kehittämisen kartoitukseen. Yksityiskohtaisempaa tietoa on saatavilla WHO:n Global Age-Friendly Cities Guide -julkaisusta. Suomessa ikäystävällisen kaupungin maailmanlaajuiseen verkostoon kuuluvat Turun ja Kuopion kaupungit.

Ympäristöministeriön julkaisemassa raportissa todetaan, että ikäystävällisen kaupungin piirteet ovat paljolti yleisiä asukaslähtöistä suunnittelua muistuttavia tekijöitä. Ikäystävällisyys palvelee siis sanan mukaisesti kaikkia ikäryhmiä. Monissa jo olemassa olevissa suunnitelmissa ikäystävällisyyden yleisimmät teemat kuten osallisuus, esteettömyys ja turvallisuus ovat mukana osana toimeenpanoa: muun muassa Lappeenrannan kaupunginvaltuuston 30.3.2015 hyväksymässä Etelä-Karjalan suunnitelmassa ikääntyneen väestön tukemiseksi ja sen kuntakohtaisen liitteessä. Kuntalaisten myös ikäihmisten osallistaminen ja heidän voimavarojensa lisääminen sekä ihmisten elämää tukevien ja kannustavien yhteisöjen ja ympäristöjen kehittäminen on vahvasti esillä Lappeenrannan kaupungin strategiassa 2028 ja sen toimenpideohjelmassa.

Lappeenrannan kaupungissa toimii vanhusneuvosto, jossa on sekä kaupungin toimialojen, Eksoten että luottamushenkilöiden edustus. Ennen erillisen toimikunnan perustamista ikäystävällisen kaupungin kehittämiseksi, olisi syytä arvioida ikäystävällisen kaupungin toteutumisen kriteerit (liite 1) Lappeenrannassa esimerkiksi vanhusneuvoston johdolla. Vanhusneuvosto voisi arvioida ikäystävällisyyden toteutumisen ja raportoida siitä kaupunginhallitukselle, jonka perusteella voidaan arvioida tarve kehityskohteille ja mahdolliselle erilliselle työryhmälle. Erillisen toimikunnan perustamisen sijaan olisi hyvä harkita voidaanko mahdollinen tehtävä antaa jollekin jo olemassa olevalla työryhmälle tai toimikunnalle. Myös vanhusneuvoston rooli tulee huomioida.”

(AK)

Kj

Kaupunginhallitus merkitsee vanhusneuvoston esityksen tiedoksi.

Kaupunginhallitus esittää, että vanhusneuvosto arvioi ikäystävällisyyden tämänhetkisen toteutumisen Lappeenrannan osalta ja raportoi kaupunginhallitukselle mahdollisista kehittämiskohteista. Tämän perusteella päätetään ikäystävällisen Lappeenrannan valmistelun käynnistämisestä.

KH § 249

Kh Hyväksyttiin.

**Valmistelija/lisätiedot:**

**II kaupunginsihteeri Alina Kujansivu, puh. 040 724 8776  
etunimi.sukunimi@lappeenranta.fi**

Liite Vanhusneuvoston raportti koskien Ikäystävällistä Lappeenranta

Vanhusneuvosto esittää kaupunginhallitukselle tämän raportin perusteella, että se nimeäisi Lappeenrannan kaupungin ”Ikäystävälliseksi Lappeenrannaksi” ja ohjeistaisi tämän huomioon otettavaksi kaupungin hallintokuntien toiminnoissa. (JW)

Kj Kaupunginhallitus merkitsee raportin ja esityksen tiedoksi. Päätetään nimetä Lappeenranta ”Ikäystävälliseksi Lappeenrannaksi” ja ohjeistaa tämä huomioon otettavaksi kaupungin hallintokuntien toimintojen suunnittelussa.

Kh Hyväksyttiin.